ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **T. H. N.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem, se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**, se sídlem Loretánské nám. 101/5, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 4. 2018, č. j. 106786-3/2018-OPL, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. 7. 2018, č. j. 43 A 57/2018 - 20,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobkyně napadla žalobou u Krajského soudu v Praze v záhlaví uvedené rozhodnutí žalovaného, kterým byl zamítnut její rozklad proti usnesení Velvyslanectví České republiky v Hanoji ze dne 21. 12. 2017, č. j. 3817/2017-HANOI. Tímto usnesením byla zamítnuta žádost žalobkyně o upuštění od osobního podání žádosti o zaměstnaneckou kartu a zastaveno řízení o této žádosti podle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

[2] Jelikož žalobkyně nezaplatila spolu s podáním žaloby soudní poplatek, krajský soud ji usnesením ze dne 17. 5. 2018, č. j. 43 A 57/2018 - 15, vyzval k zaplacení soudního poplatku za podání žaloby ve výši 3.000 Kč ve lhůtě 15 dnů od doručení usnesení. Toto usnesení bylo zástupci žalobkyně doručeno do datové schránky dne 18. 5. 2018. Dne 1. 6. 2018 požádala žalobkyně bez bližšího odůvodnění o osvobození od soudního poplatku.

Protože poslední den lhůty připadl na 2. 6. 2018, což byla sobota, uplynula lhůta stanovená pro zaplacení soudního poplatku v nejbližší pracovní den, tedy dne 4. 6. 2018. V této lhůtě žalobkyně soudní poplatek nezaplatila. Dne 8. 6. 2018 zaplatila žalobkyně soudní poplatek.
[3] Krajský soud konstatoval, že žádost o osvobození od soudních poplatků nesmí být pouze prostředkem k tomu, aby žalobce jejím prostřednictvím odvrátil následky spojené s nezaplacením soudního poplatku v soudem stanovené lhůtě (tj. zastavení řízení) či si zajistil delší lhůtu pro zaplacení soudního poplatku. Žalobkyně o své poplatkové povinnosti musela vědět od počátku řízení, jelikož byla zastoupena advokátem. Přesto o osvobození od soudního poplatku požádala bez odůvodnění až na konci řízení a následně soudní poplatek po lhůtě zaplatila.

[4] Krajský soud proto s poukazem na jiná řízení, kde žalobci zastupovaní stejným advokátem postupovali stejným způsobem, dospěl k závěru, že žalobkyně zneužila jinak legitimní procesní nástroj (žádost o osvobození od soudních poplatků) k jinému účelu, než pro který slouží, neboť ve skutečnosti nemínila dosáhnout osvobození od soudních poplatků, nýbrž toliko vyhnout se následkům pozdního zaplacení soudního poplatku. S odkazem na usnesení NSS ze dne 12. 9. 2012, č. j. 1 As 121/2012 - 22, proto soud žádost žalobkyně o osvobození od soudních poplatků výrokem I. napadeného usnesení odmítl jako nepřípustnou a výrokem II. řízení zastavil.

II. Kasační stížnost

[5] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) napadla usnesení krajského soudu kasační stížností. Stěžovatelka v kasační stížnosti připouští, že závěr krajského soudu o účelovosti jejího procesního postupu, je správný. Toto jednání však podle ní není možné vytrhnout z kontextu, který představuje okolnost, že stěžovatelka žije ve Vietnamu. Kontakt s právním zástupcem je proto zdlouhavý a obtížný, a podaří se jej zpravidla učinit až několik dní po doručení výzvy k zaplacení soudního poplatku. Zajistit převod peněž z Vietnamu na účet soudu v patnáctidenní lhůtě je proto fakticky nemožné.

[6] V kasační stížnosti se dále uvádí, že specifikum vietnamských žalobců spočívá v tom, že hradí náklady spojené s podáním žaloby teprve na základě soudní výzvy, až je to nezbytné, neboť v jejich případě, stejně jako v případě stěžovatelky, představuje 3.000 Kč značnou částku, která často představuje i jejich měsíční výdělek.

[7] Po novele zákona o soudních poplatcích celá řada řízení o žalobách vietnamských žalobců je zastavována pouze proto, že nejsou schopni soudní poplatek uhradit ve lhůtě stanovené soudem, kdy částka soudního poplatku je na účet soudu připsána až po lhůtě. Proto právní zástupce některých žalobců, stejně jako v případě stěžovatelky, z opatrnosti žádá o osvobození od úhrady soudního poplatku s tím, že v případě, kdy žádosti nebude vyhověno, žalobce získá čas pro zaplacení soudního poplatku, popřípadě doloží doklady, že soudní poplatek pro něho představuje vysokou zátěž a jsou splněny podmínky pro jeho prominutí. Úvahy krajského soudu jsou proto správné pouze částečně. Nejedná se o zneužití procesního práva, ale o využití procesního postupu k zajištění práva na soudní ochranu pro žalobce, kteří se nacházejí ve specifických podmínkách a pro které je lhůta 15 dnů pro zaplacení soudního poplatku příliš krátká ve srovnání se žalobci žijícími na území

ČR a částka soudního poplatku je zároveň příliš vysoká vzhledem k jejich majetkovým poměrům, aby ji hradili dříve než na základě soudní výzvy.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, vzniká poplatková povinnost podáním žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení. Podle § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích je soudní poplatek splatný vznikem poplatkové povinnosti.

[12] Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích platí, že „[n]*ebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží*“

[13] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že požádá-li účastník po vydání výzvy podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích o osvobození od soudních poplatků, musí soud přednostně, tedy před zastavením řízení, rozhodnout o této žádosti (viz rozsudek NSS ze dne 17. 6. 2008, č. j. 4 Ans 5/2008 - 65). Pokud soud žádosti o osvobození od soudních poplatků nevyhoví, musí účastníka opětovně vyzvat k úhradě poplatku a opětovně mu stanovit lhůtu k jeho uhrazení (viz rozsudek NSS ze dne 26. 1. 2006, č. j. 1 As 27/2005 - 87).

[14] Krajský soud však v posuzovaném případě jediným napadeným usnesením zároveň rozhodl o nepřípustnosti žádosti o osvobození od soudních poplatků a řízení zastavil. Přitom odkázal na usnesení NSS ze dne 12. 9. 2012, č. j. 1 As 121/2012 - 22, v němž zdejší soud dospěl k závěru, že žádost o ustanovení advokáta nebo o osvobození od soudních poplatků, která představuje zneužití práva, je nepřípustná podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[15] Stěžovatelka v kasační stížnosti sama přiznává, že její žádost o osvobození od soudních poplatků byla účelová, a jejím účelem bylo pouze získat více času na zaplacení soudního poplatku. To ostatně vyplývá i z jejího procesního postupu, kdy ve své žádosti neuvedla žádný důvod pro osvobození od soudních poplatků, a aniž by vyčkala zaslání standardního formuláře prohlášení o majetkových poměrech, o několik dnů později soudní poplatek v plné výši uhradila. Nejvyšší správní soud proto považuje postup krajského

soudu v tomto případě za správný. Krajský soud správně aplikoval právní názor vyslovený Nejvyšším správním soudem v citovaném usnesení č. j. 1 As 121/2012 - 22 (srov. též rozsudek NSS ze dne 2. 8. 2018, č. j. 6 As 125/2018 - 32).

[16] Na tomto závěru nemohou nic změnit ani námitky uvedené stěžovatelkou v kasační stížnosti. Jak vyplývá z výše citovaných ustanovení zákona o soudních poplatcích, soudní poplatek je splatný s podáním žaloby. Již před podáním žaloby tedy žalobce musí vědět, že bude povinen soudní poplatek zaplatit. Z toho důvodu nelze přikládat žádnou váhu tvrzení, že vietnamští žalobci údajně hradí soudní poplatek až na základě výzvy k zaplacení poplatku, jelikož povinnost zaplatit soudní poplatek vzniká podáním žaloby. Lhůta k podání žaloby ve správním soudnictví nadto činí podle § 72 odst. 1 s. ř. s. dva měsíce od oznámení napadeného rozhodnutí, což je podstatně delší doba, než 15 dnů určených ve výzvě k zaplacení soudního poplatku podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, a uvedený argument je i v tomto směru nelogický.

[17] K odkazu stěžovatelky na novelu zákona o soudních poplatcích provedenou zákonem č. 296/2007 Sb., Nejvyšší správní soud konstatuje, že před účinností této novely soudy určovaly lhůtu k zaplacení soudního poplatku na výzvu zpravidla podstatně kratší než 15 dnů, a případné účinné zaplacení soudního poplatku po uplynutí takto stanovené lhůty záviselo na připsání peněžní částky na účet soudu před nabytím právní moci usnesení o zastavení řízení. Postavení účastníků řízení se tedy po této novele fakticky nezhoršilo.

[18] K namítaným komunikačním potížím s vietnamskými klienty soud konstatuje, že je pouze věcí těchto klientů, zda jsou ochotni hájit své zájmy a poskytnout potřebnou součinnost svému právnímu zástupci. Úkolem advokáta je potom svým klientům jejich procesní postavení náležitým způsobem vysvětlit. K údajné zdlouhavosti a obtížnosti jednání s klienty z Vietnamu proto nelze přihlížet. Nejvyšší správní soud nadto nepřehlédl, že stěžovatelka již v řízení před krajským soudem uváděla adresu pobytu v České republice.

[19] Pokud stěžovatelka namítá, že soudní poplatek ve výši 3.000 Kč pro ni představuje zásadní výdaj, nic nebránilo tomu, aby tato skutečnost byla v žádosti o osvobození od soudních poplatků uvedena jako důvod této žádosti. Tato okolnost je nicméně popřena tím, že stěžovatelka v kasační stížnosti výslovně přiznává, že její žádost o osvobození od soudních poplatků byla účelová, a také tím, že soudní poplatek následně po lhůtě zaplatila. Také lze poukázat na to, že v řízení o kasační stížnosti stěžovatelka o osvobození od soudních poplatků nepožádala a soudní poplatek ve lhůtě stanovené soudem zaplatila.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[20] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[21] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšnému žalovanému pak nevznikly

v řízení náklady přesahující rámec nákladů jeho běžné úřední činnosti. Náhrada nákladů řízení se mu proto nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. října 2018

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu